

633.

Na osnovu člana 9 stav 3 i člana 11 stav 4 Zakona o sredstvima za ishranu bilja ("Službeni list RCG", broj 48/07 i "Službeni list CG", br. 76/08, 30/17 i 43/18), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

**PRAVILNIK
O BLIŽIM USLOVIMA U POGLEDU KADRA I OPREME KOJE TREBA DA
ISPUNJAVA PROIZVOĐAČ OPLEMENJIVAČA ZEMLJIŠTA ***

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se bliži uslovi u pogledu kadra i opreme koje treba da ispunjava proizvođač oplemenjivača zemljišta, karakteristike i drugi uslovi za proizvodnju oplemenjivača zemljišta.

Uslovi u pogledu kadra za proizvođača oplemenjivača zemljišta

Član 2

Proizvođač oplemenjivača zemljišta (humus, kompost, biljni kompost, organski oplemenjivač, glistenjak, treset od mahovina, treset trava) treba da ima najmanje jedno lice, sa završenim IV nivoom, podnivo IV1 nacionalnog okvira kvalifikacije iz sektora poljoprivrede ili drugog sektora, odgovorno za proizvodnju, promet, smještaj, čuvanje i izdavanje oplemenjivača zemljišta.

Uslovi u pogledu opreme za proizvođača oplemenjivača zemljišta

Član 3

Proizvođač oplemenjivača zemljišta, u zavisnosti od tehnološkog postupka koji koristi, treba da ima:

- 1) ograđeni prostor odgovarajućeg kapaciteta za odlaganje i preradu koji može biti natkriven, postavljen ili izgrađen na mjestu koje nije podložno poplavama i ne postoji mogućnost zagađivanja vode za piće i koji se ne nalazi u stambenim zgradama i objektima za životinje;
- 2) opremu za obezbjeđivanje dostupnosti vode za zalivanje;
- 3) odgovarajući prostor za pakovanje;
- 4) odgovarajuće stolove sa opremom za pakovanje (doziranje, vaganje, zatvaranje pakovanja, odgovarajuću ambalažu sa etiketom i uputstvom za upotrebu);
- 5) odgovarajući natkriveni prostor za skladištenje sa rafovima ili paletama koji obezbjeđuje očuvanje kvaliteta.

Karakteristike i drugi uslovi za proizvodnju oplemenjivača zemljišta

Član 4

Oplemenjivači zemljišta treba da se sastoje od 95% materijala biološkog porijekla, a mogu da sadrže treset, leonardit i lignit, bez drugih materijala koji su fosilizovani ili su dio geoloških formacija.

Karakteristike i drugi uslovi za proizvodnju oplemenjivača zemljišta dati su u Prilogu 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Oplemenjivači zemljišta, proizvedeni od nus proizvoda životinjskog porijekla, treba da ispunjavaju i uslove utvrđene propisom kojim se uređuju nus proizvodi životinjskog porijekla.

Oplemenjivači zemljišta koji se koriste u organskoj proizvodnji treba da ispunjavaju i uslove utvrđene propisom kojim se uređuje organska proizvodnja, a za njihovu proizvodnju nije potrebna saglasnost o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Stupanje na snagu

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

*U ovaj pravilnik prenijeta je Reglativa (EU) 2019/1009 od 5. juna 2019. o utvrđivanju pravila o stavljanju sredstava za ishranu bilja EU-a u promet te o izmjenama Regulative (EZ) br. 1069/2009 i (EZ) br. 1107/2009 i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 2003/2003 Prilog 1 dio 1 tačka 3 podtačka A i dio 2 PFC3 i PFC3(A) tač 1 do 6, Prilog 3 dio 2 PFC3 tač. 1 i 2 i PFC3(A), dio 3 PFC3.

Broj: 05-307/21-1460/3

Podgorica, 13. maja 2021. godine

Ministar,
mr Aleksandar Stijović, s.r.

KARAKTERISTIKE ZA PROIZVODNJU OPLEMENJIVAČA ZEMLJIŠTA

DIO 1

Br.	Naziv oplemenjivača u okviru tipa	Podaci o načinu proizvodnje i osnovnim sastojcima	Minimalni sadržaj hranljivih elemenata (u masenim %), podaci o zražavanju i ostali zahtjevi	Ostali podaci o obilježavanju tipa	Sadržaj, oblici i rastvorljivost hranljivih elemenata za deklarisanje i ostali zahtjevi
1.	Organski oplemenjivač humus	Proizvod životinjskog ili biljnog porijekla ili dobijen obradom leonardita, lignita ili treseta, sa minimalnim sadržajem organske materije djelimično humifikovane.	<ul style="list-style-type: none"> – Ukupna organska materija: 25% – Ekstrakt humusa ukupno (huminska kisjelina + fulvo kisjelina): 5% – Huminske kisjeline: 3% – Maksimalna vlažnost: 40% 	<ul style="list-style-type: none"> – pH; – Električna provodljivost iskazana u mS/m; – udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; -omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); – Minimalna i maksimalna vlažnost – Postupak ili proces proizvodnje 	Ukupna organska materija Ugljenik organski Huminske kisjeline Organski azot Fosfor -pentoksid ukupni Kalijum-oksidi ukupni
2.	Organski oplemenjivač kompost	Proizvod sanitarno ispravan i stabilizovan, dobijen biološkom aerobnom razgradnjom (uključujući termofilnu fazu), biorazgradivih organskih materija, pod kontrolisanim uslovima.	<ul style="list-style-type: none"> – Ukupna organska materija: 35% – Vlažnost: od 30 do 40% – C/N odnos < 20 – Nečistoće: kamenčići ili šljunak veličine 5 mm maksimum 5%. – Nečistoće (metali, staklo i plastika) prečnika više od 2 mm maksimum 3%. – 90% čestica mora prolaziti kroz sito 25 mm 	<ul style="list-style-type: none"> – pH; – Električna provodljivost iskazana u mS/m; – udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; -omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); – Minimalna i maksimalna vlažnost - Postupak ili proces proizvodnje 	Ukupna organska materija Ugljenik organski Huminske kisjeline Ukupni azot Organski azot Amonijačni azot Fosfor-pentoksid ukupni Kalijum-oksidi ukupni Granulometrijski sastav
3.	Organski oplemenjivač biljni kompost	Proizvod sanitarno ispravan i stabilizovan, dobijen biološkom aerobnom razgradnjom (uključujući	<ul style="list-style-type: none"> – Ukupna organska materija: 40% – Vlažnost: od 30 do 40% – C/N odnos <15 – Ne sadrži nečistoće ili inertne oblike kao 	<ul style="list-style-type: none"> – pH; – Električna provodljivost iskazana u mS/m; – udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; 	Ukupna organska materija Ugljenik organski Huminske kisjeline Ukupni azot Organski azot Amonijačni azot Fosfor-pentoksid ukupni

		termofilnu fazu), isključivo od lišća, trave i orezivanjem biljnih djelova, pod kontrolisanim uslovima	što su kamen, šljunak, metal, staklo ili plastika.	- najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; - omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); - Minimalna i maksimalna vlažnost - Postupak ili proces proizvodnje	Kalijum-oksidi ukupni Granulometrijski sastav
4.	Organski oplemenjivač	Proizvod sanitarno ispravan i stabilizovan, dobijen biološkom aerobnom razgradnjom (uključujući termofilnu fazu), samo nadubren, pod kontrolisanim uslovima	- Ukupna organska materija: 35% - Vlažnost: od 30 do 40% - C/N odnos <20 - Ne sadrži nečistoće ili inertne oblike kao što su kamen, šljunak, metal, staklo ili plastika.	- pH; - Električna provodljivost iskazana u mS/m; - udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; - omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); - Minimalna i maksimalna vlažnost - Postupak ili proces proizvodnje	Ukupna organska materija Ugljenik organski Huminske kiseline Ukupni azot Organski azot Amonijačni azot Fosfor-pentoksid ukupni Kalijum-oksidi ukupni Granulometrijski sastav
5.	Organski oplemenjivač glistenjak	Stabilizovan proizvod od organske materije dobijen od glistenjaka, pod kontrolisanim uslovima.	- Ukupna organska materija: 40% - Vlažnost: od 30 do 40% - C/N odnos <20 - 90% čestica mora prolaziti kroz sito 25 mm	- pH; - Električna provodljivost iskazana u mS/m; - udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; - omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); - Minimalna i maksimalna vlažnost Može se dodati uobičajeni trgovački naziv.	Ukupna organska materija Ugljenik organski Huminske kiseline Ukupni azot Organski azot Amonijačni azot Fosfor-pentoksid ukupni Kalijum-oksidi ukupni Granulometrijski sastav
6.	Organski oplemenjivač treset od mahovina	Organski proizvod sa više treseta, formiran uglavnom od mahovina iz roda Sphagnum.	Ukupna organska materija 90%	- pH; - Električna provodljivost iskazana u mS/m; - udio organskog	Ukupna organska materija Ukupna organska materija (s.m.s.) Ukupni azot Granulometrijski sastav

				ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; - omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); - Minimalna i maksimalna vlažnost	
7.	Organski oplemenjivač treset trava	Organski proizvod sa manje treseta, formiran uglavnom od travnih vrsta (Carex, Phragmites).	Ukupna organska materija 45%	- pH; - Električna provodljivost iskazana u mS/m; - udio organskog ugljenika (C_{org}) izražen kao % mase; - najmanja količina organskog azota (N_{org}), izražena kao % mase, nakon čega slijedi opis porijekla upotrijebljene organske materije; - omjer organskog ugljenika u odnosu na ukupni azot (C_{org}/N); - Minimalna i maksimalna vlažnost	Ukupna organska materija Ukupna organska materija (s.m.s.) Ukupni azot Granulometrijski sastav
1. Udio suve materije deklarirane se izražen kao % mase. 2. Sljedeća hraniva deklariraju se izražena kao % mase ako premašuju 0,5 % mase: azot (N), fosfor pentoksid (P ₂ O ₅) i kalijum-oksidi (K ₂ O).					

DOZVOLJENA Odstupanja od deklarisanog sadržaja hranljivih elemenata u oplemenjivačima zemljišta

DIO 2

1. Sadržaj makroelemenata i druge specifične osobine sa dozvoljenim odstupanjima od deklarisanog sadržaja:

Sadržaj makroelemenata i druge specifične osobine	Dozvoljena odstupanja od deklarisanog sadržaja
pH	± 1,0 % od deklarisanane vrijednosti
Organski ugljenik (C_{org})	± 10 % relativne devijacije od deklarisanane vrijednosti do najviše 1,0 postotnog boda u apsolutnoj vrijednosti
Organski azot (N_{org})	± 50 % relativne devijacije od deklarisanane vrijednosti do najviše 1,0 postotnog boda u apsolutnoj vrijednosti
Ukupni azot (N)	± 20 % relativne devijacije do najviše 1,0 postotnog boda u apsolutnoj vrijednosti
Ukupni fosfor pentoksid (P₂O₅)	± 20 % relativne devijacije do najviše 1,0 postotnog boda u apsolutnoj vrijednosti
Ukupni kalijum oksid (K₂O)	± 20 % relativne devijacije do najviše 1,0 postotnog boda

	u apsolutnoj vrijednosti
Udio suve materije	± 10 % od deklarirane vrijednosti
Količina	± 5 % relativne devijacije od deklarirane vrijednosti
Električna provodljivost	± 75 % relativne devijacije od deklarirane vrijednosti
Ukupna organska materija	10 % (odnosno 1/10) do maksimalno 3% u apsolutnim vrijednostima
Organski C i C/N odnos	10 % (odnosno 1/10) do maksimalno 2% u apsolutnim vrijednostima
Huminske kisjeline	10 % (odnosno 1/10)
Fulvo kisjeline	10 % (odnosno 1/10)
Ekstrakt humusa ukupni	15 % (odnosno 1/6) do maksimalno 3% u apsolutnim vrijednostima

2. Ostali oplemenjivači zemljišta

	Dozvoljena odstupanja od deklariranog sadržaja
Sadržaj hranljivih elemenata CaO i SO ₃	25 % (odnosno 1/4) do maksimalno 3% u apsolutnim vrijednostima

DRUGI USLOVI ZA PROIZVODNJU OPLEMENJIVAČA ZEMLJIŠTA

DIO 3

1. Maksimalni sadržaj kontaminanata u oplemenjivačima zemljišta

Kontaminant	Maksimalni sadržaj mg/kg suve materija
Kadmijum Cd	2
Šestovalentni hrom (Cr VI)	2
Živa Hg	1
Nikl Ni	50
Olovo Pb	120
Anorganski arsen (As)	40

2. Udio bakra (Cu) u oplemenjivačima zemljišta ne smije prelaziti 300 mg/kg suve materije.

3. Udio cinka (Zn) u oplemenjivačima zemljišta ne smije prelaziti 800 mg/kg suve materije.

4. Maksimalni sadržaj patogenih organizama u oplemenjivačima zemljišta:

Mikroorganizmi za ispitivanje	Planovi uzorkovanja			Ograničenje
	n	c	m	M
<i>Salmonella spp.</i>	5	0	0	Odsutnost u 25 g ili 25 ml
<i>Escherichia coli</i> ili <i>Enterococcaceae</i>	5	5	0	1 000 u 1 g ili 1 ml

n=broj uzoraka za ispitivanje
c=broj uzoraka u kojima broj bakterija izražen u CFU je između m i M,
m=granična vrijednost broja bakterija izraženog u CFU koji se smatra zadovoljavajućim,
M=najveća vrijednost broja bakterija izraženog u CFU.

5. Oplemenjivači zemljišta sadrži najmanje 20 % suve materije.

6. Udio organskog ugljeonika (C_{org}) u oplemenjivaču zemljišta treba biti najmanje 7,5 % mase.